

STREFA Dzieci i Młodzież
PSYCHOLOGII

Między wsparciem a nadinterwencją.

Jak chronić dzieci i młodzież
po zdarzeniach ekstremalnych
bez wtórnej traumatyzacji

Między wsparciem a nadinterwencją.

Jak chronić dzieci i młodzież po zdarzeniach ekstremalnych bez wtórnej traumatyzacji

Copyright © Warszawa 2026 by Wiedza i Praktyka sp. z o.o

Autor: Anna Maria Wołyński

Redakcja: Anna Gardyniak

Korekta: Zespół

Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski

Koordynator projektów wydawniczych: Anna Jagodzińska

Content & Publishing Leader: Marta Grabowska-Peda

Projekt graficzny okładki: Agnieszka Makowska

Zdjęcie na okładce: Freepick

Skład i łamanie: Agnieszka Makowska

Wydanie I

Stan prawny: styczeń 2026

ISBN: 978-83-8409-519-5

Kod produktu: 2AQ1

Wydawca:

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

www.wip.pl

Publikacja uwzględnia stan prawny obowiązujący na dzień 15 stycznia 2026 r.

Niniejsza publikacja oraz wszystkie zawarte w niej teksty, grafiki i materiały są chronione prawem autorskim. Żadna część tego e-booka nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach wyszukiwania lub transmitowana w jakiegokolwiek formie i jakiegokolwiek środkami – elektronicznymi, mechanicznymi, kopiowania, nagrywania lub innymi – bez uprzedniej pisemnej zgody Redakcji.

Zakaz ten nie dotyczy cytowania ww. materiałów w granicach dozwolonego użytku, z powołaniem się na źródło.

Treści zawarte w niniejszej publikacji mają charakter wyłącznie informacyjny i edukacyjny. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności oraz z wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Niemniej jednak zawiera ona ogólne wskazówki i nie powinna być traktowana jako indywidualna porada prawna, finansowa, medyczna ani żadna inna forma profesjonalnej konsultacji.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji zawartych w tej publikacji. W przypadku potrzeby uzyskania specjalistycznej porady zaleca się konsultację z odpowiednim ekspertem lub specjalistą w danej dziedzinie.

Spis treści

Od redakcji	4
Trauma	5
Psychologiczne wsparcie dzieci po zdarzeniach traumatycznych – między ochroną a nadmierną interwencją	6
Naturalne reakcje stresowe a rozwój traumy – co naprawdę dzieje się z dzieckiem po zdarzeniu ekstremalnym	6
Rola dorosłych w regulacji emocji dziecka po doświadczeniu krytycznym	7
Kiedy pomoc szkodzi – jak unikać nadmiernej interwencji psychologicznej	7
Wtórna traumatyzacja dzieci – jak chronić przed nadmiarem bodźców i narracji	8
Wsparcie a psychoterapia – gdzie przebiega granica interwencji	8
Media i wtórna traumatyzacja – jak chronić dzieci przed lękiem informacyjnym	9
Odpowiedzialne wsparcie psychologiczne – jak przywrócić poczucie bezpieczeństwa	10
Studium przypadku – jak wygląda skuteczne wsparcie psychologiczne dziecka po tragedii	14
Kluczowe wnioski – jak wspierać dzieci po traumie bez nadmiernej interwencji	15
Podsumowanie	16

Od redakcji

Praca z dziećmi i młodzieżą po doświadczeniach traumatycznych wymaga od psychologa szczególnej uważności, precyzji diagnostycznej i etycznej wrażliwości. Trauma u dzieci nie jest jedynie efektem ekspozycji na dramatyczne zdarzenie – to złożony proces neurobiologiczny, emocjonalny i relacyjny, który rozgrywa się w kontekście całego systemu rodzinnego. Współczesna psychotraumatologia podkreśla, że skuteczna terapia traumy nie polega na szybkim „przepracowaniu” zdarzenia, lecz na stopniowym przywracaniu poczucia bezpieczeństwa, sprawczości i zdolności do samoregulacji emocji.

Dla praktyków kluczowe staje się rozróżnienie pomiędzy naturalną reakcją stresową a rozwojem zaburzeń pourazowych, wymagających specjalistycznej interwencji. Nadmierna interwencja terapeutyczna, podobnie jak jej brak, może prowadzić do pogłębienia objawów lub wtórnej traumatyzacji. Dlatego współczesne podejście kliniczne akcentuje znaczenie powściągliwości terapeutycznej, pracy w rytmie dziecka oraz włączenia systemu rodzinnego jako podstawowego źródła regulacji emocjonalnej.

Zrozumienie neurobiologicznych mechanizmów stresu, dynamiki przywiązania i relacyjnych czynników ochronnych pozwala terapeutom trafnie oceniać potrzeby dziecka oraz projektować interwencje wspierające jego rozwój emocjonalny. Artykuł analizuje współczesne modele pracy z traumą dziecięcą, omawia ryzyko nadinterwencji oraz wskazuje, w jaki sposób terapia traumy może stać się procesem odbudowy zasobów, a nie tylko łagodzenia objawów.

Zespół Strefy Psychologii

Trauma

Trauma u dzieci i młodzieży jest jednym z najtrudniejszych wyzwań współczesnej psychologii klinicznej. Traumatyczne wydarzenia – takie jak przemoc, wypadki czy nagła utrata bliskiej osoby – mogą znacząco wpływać na dalszy rozwój dziecka i jego zdolność do regulowania emocji. W praktyce psychologicznej coraz częściej obserwuje się, że dzieci mogą doświadczać urazu także pośrednio, np. poprzez przekazy medialne lub reakcje dorosłych. Dla opiekunów i specjalistów oznacza to konieczność uważnej obserwacji, by nie pomylić naturalnych reakcji stresowych z objawami zespołu stresu pourazowego (PTSD).

Terapia traumy u dzieci wymaga szczególnego podejścia, które uwzględni poziom rozwoju dziecka, jego zdolność do przetwarzania doświadczenia traumy oraz relacyjny kontekst, w jakim funkcjonuje. Psychoterapeuta, podejmując leczenie traumy, powinien nie tylko redukować objawy stresu pourazowego, ale także wzmacniać poczucie bezpieczeństwa i sprawczości dziecka. W wielu przypadkach kluczowe znaczenie ma wspierająca obecność opiekuna, który współuczestniczy w procesie terapii dziecka i stanowi podstawowe źródło regulacji emocjonalnej.

Terapia traumy, szczególnie u młodszych pacjentów, nie polega wyłącznie na omawianiu traumatycznego zdarzenia. To proces odbudowy zasobów, relacji i równowagi, dzięki którym dziecko może bezpiecznie zintegrować swoje doświadczenia. Właściwe rozpoznanie i adekwatna interwencja stanowią fundament skutecznego leczenia traumy u dzieci i młodzieży.

Psychologiczne wsparcie dzieci po zdarzeniach traumatycznych – między ochroną a nadmierną interwencją

Zdarzenia ekstremalne z udziałem dzieci i młodzieży, takie jak zabójstwo rówieśnika, uruchamiają silne reakcje emocjonalne w całym systemie społecznym. Towarzyszy im lęk, bezradność, potrzeba znalezienia przyczyn oraz presja na szybkie i widoczne działania. W przestrzeni publicznej, a nierzadko również w środowiskach profesjonalnych, pojawia się przekonanie, że kontakt z takim wydarzeniem musi skutkować traumą oraz że adekwatną odpowiedzią jest natychmiastowe objęcie dziecka specjalistyczną pomocą psychologiczną lub psychiatryczną.

Naturalne reakcje stresowe a rozwój traumy – co naprawdę dzieje się z dzieckiem po zdarzeniu ekstremalnym

Tymczasem zarówno badania z zakresu psychotraumatologii, jak i wieloletnie doświadczenie kliniczne wskazują jednoznacznie, że większość dzieci i nastolatków reaguje na zdarzenia krytyczne w sposób mieszczący się w normie reakcji stresowych i nie rozwija trwałych zaburzeń pourazowych. Kluczowe znaczenie ma tu rozróżnienie pomiędzy ekspozycją na zdarzenie potencjalnie traumatyczne a faktycznym rozwojem traumy, która pojawia się dopiero wtedy, gdy system regulacji stresu zostaje przeciążony w warunkach braku wystarczających zasobów wewnętrznych i zewnętrznych.

Psychotraumatologia wyraźnie odróżnia naturalną reakcję stresową od traumy psychicznej. Lęk, smutek, dezorganizacja, drażliwość, przejściowe problemy ze snem